

recht op

**een naam,
nationaliteit
en identiteit**

'T ZITEMZO

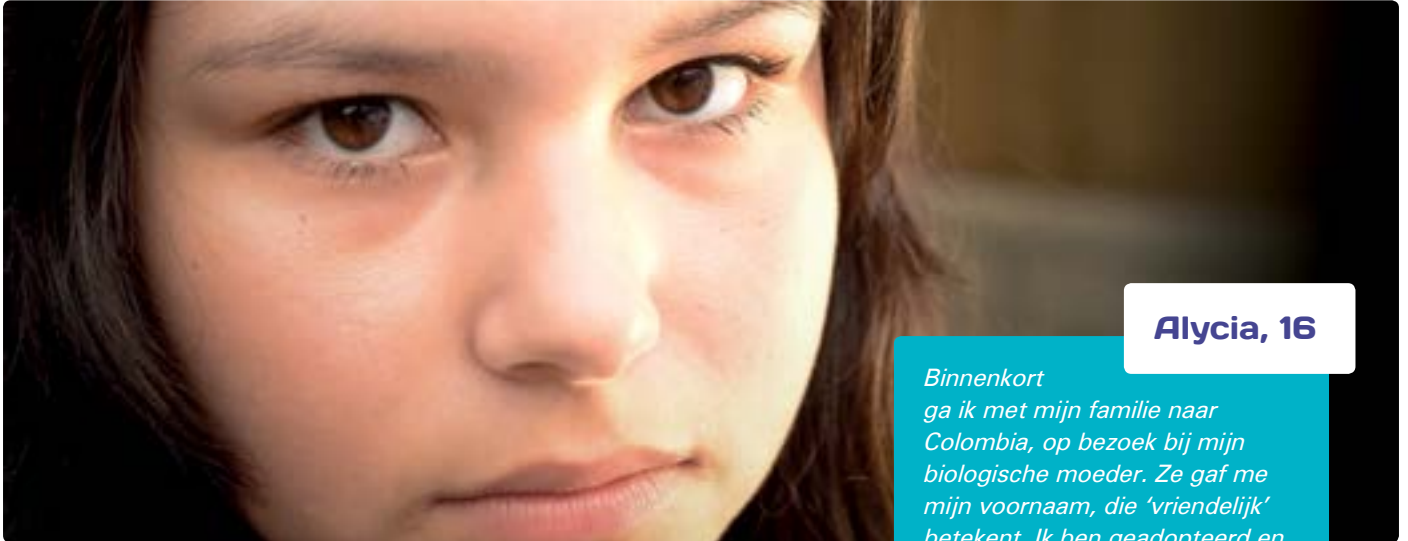

↓

RECHT OP

EEN NAAM, NATIONALITEIT EN IDENTITEIT

*Je hebt recht op een goed leven (art 6).
Vanaf je geboorte heb je recht op een naam, een nationaliteit
en het recht om je ouders te kennen (art 7).*

Alycia, 16

Binnenkort

ga ik met mijn familie naar Colombia, op bezoek bij mijn biologische moeder. Ze gaf me mijn voornaam, die 'vriendelijk' betekent. Ik ben geadopteerd en daar hebben we thuis al veel over gepraat. Ik ben echt wel zenuwachtig, maar ook superbenieuwd.

“OP ZOEK NAAR MIJN BIOLOGISCHE OUDERS”

WAT MAG JE VERWACHTEN?

- Zodra je geboren wordt, heb je het recht om iemand te zijn, om te leven en je te ontwikkelen. Volwassenen en de overheid moeten ervoor zorgen dat jij die kansen krijgt.
- Om iemand te zijn, heb je een naam en familiebanden nodig. Daarom moet elk land alle kinderen bij de geboorte inschrijven in een geboorteregister. Zo krijg je een wettelijke identiteit. Als je die identiteit niet krijgt of verliest, dan moet de overheid dat zo snel mogelijk oplossen.
- Niet elk kind groeit op bij zijn eigen ouders. Ook dan heb je het recht om je ouders te kennen, voor zover dat mogelijk is.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

In België moet je elke geboorte melden aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. Die maakt dan de geboorteakte op. Daarin staat altijd vermeld wie de moeder is van het kind, want anoniem bevallen is onmogelijk in België. Indien mogelijk is ook de vader vermeld.

De nieuwe adoptiewet zegt dat adoptiekinderen informatie kunnen krijgen over hun biologische ouders.

De adoptiedienst treedt op als tussenpersoon tussen de drie partijen: de biologische ouder(s), de adoptieouders en het betrokken kind. De dienst zorgt er ook voor dat het kind het recht kan uitoefenen om zijn roots te kennen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door alle informatie die de drie partijen uitwisselen bij te houden en in de loop van de jaren aan te vullen.

“GEEN PAPIEREN, GEEN IDENTI- TEIT?”

Je identiteit, en dus ook je naam, je nationaliteit en je familiebanden moeten beschermd worden (art 8).

“Ik kom uit Albanië en heb geen verblijfspapieren. Ik heb de Albanese nationaliteit en woon hier nu zes jaar. Mijn baby-broertje heeft geen nationaliteit. Mijn moeder durft hem niet te registreren op de gemeente. Ze is bang dat we teruggestuurd worden!”

Luan, 15

JE BENT NIET ALLEEN

Unicef berekende eind 2017 dat wereldwijd 29% van de geboortes niet geregistreerd werden. Hierdoor bestaat één op vier kinderen onder de vijf jaar officieel niet. Het maakt deze kinderen kwetsbaar voor uitsluiting en verwaarlozing.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

Identiteit is een zeer ruim begrip. Het heeft te maken met ‘wat eigen is aan een persoon’. Voor de overheid is identiteit een administratief begrip, omdat er documenten, procedures en regels bij te pas komen. Er zijn verschillende identiteitsdocumenten in België:

eID

De **elektronische identiteitskaart** heeft een microchip en een foto en is tien jaar geldig (drie jaar voor kinderen tot 12 jaar). De “gewone” eID krijg je vanaf 12 jaar via je gemeente. Vanaf 15 jaar moet je je identiteitskaart altijd op zak hebben. Indien je ze niet kan tonen, riskeer je een geldboete. Dankzij de microchip op de kaart kan je de eID ook gebruiken:

- als bibliotheekkaart
- als bewijs van je leeftijd voor verkoopautomaten van bijvoorbeeld sigaretten
- om je online betaalde treinticket op te zetten.
- bij de apotheek als vervanging van je siskaart.

Paspoort en visum

Om naar het buitenland te reizen, moet je je identiteit kunnen aantonen. Elk land heeft eigen regels over welke documenten je op zak moet hebben. In Europa heb je genoeg aan de gewone Belgische identiteitskaart, maar voor veel landen buiten Europa heb je een paspoort nodig. Het Belgisch **paspoort** is zeven jaar geldig (vijf jaar voor minderjarigen). Soms heb je ook een **visum** nodig. Een visum geeft je de toelating om een bepaald land binnen te komen en er een bepaalde periode te verblijven. Voor je afreist, check je bij de ambassade van het land van je bestemming welke documenten je nodig hebt.

Meer weten:

www.belgium.be/nl/familie

MAG IK MIJN NATIONALITEIT KIEZEN?

Je hebt dezelfde nationaliteit als je ouders. Is je papa Pools en je mama Marokkaans? Je ouders of jijzelf als je meerderjarig bent, kunnen onder bepaalde voorwaarden je nationaliteit kiezen.

Bij geboorte krijg je de nationaliteit van je ouders
Bij gemengde gezinnen krijg je 1 of meer nationaliteiten afhankelijk van de regels in de betrokken landen.

Wanneer ben je Belg?

- minstens 1 ouder is Belg
- je ouders zijn vreemdeling, maar minstens 1 van hen is zelf geboren in België (+ bijkomende voorwaarden)
- je wordt als buitenlands kind geadopteerd of erkend door een Belgische ouder

Belg worden na je 18?

Dat kan, ook hiervoor zijn procedures en voorwaarden.

Er zijn uitzonderingen waarbij je meerdere nationaliteiten kan hebben. Voetballer Adnan Januzaj kon uit wel zes verschillende nationaliteiten kiezen om te beslissen bij welke nationale voetbalploeg hij zal spelen: België, Albanië, Kosovo, Kroatië, Turkije of Engeland.

“ZUSSEN, EN TOCH EEN ANDERE NAAM”

“Ik heb een andere familienaam dan mijn zus. Ik heb mijn biologische vader nog nooit gezien. Toen ik geboren werd, was hij allang weg. Hij heeft ons in de steek gelaten. Mijn moeder is hertrouwd toen ik drie was. Toen kwam mijn zus. Ik wil graag dezelfde familienaam. Kan ik mijn familienaam veranderen?”

Isabella, 15

WAT MAG JE VERWACHTEN?

- Sinds 1 juni 2014 kunnen ouders bij de geboorte van hun kind kiezen tussen ofwel de familienaam van beide ouders, de familienaam van moeder of de familienaam van vader.
- Indien de ouders geen keuze maken of er ruzie over maken, dan krijgt het kind de familienaam van de vader.

JE FAMILIENAAM VERANDEREN?

- Je kan je familienaam veranderen, maar zolang je minderjarig bent moeten je ouders de aanvraag doen. Hoe? Door een brief te schrijven naar: FOD Justitie - Dienst naamsveranderingen - Waterloolaan 115 - 1000 Brussel.
- Na de vraag tot naamsverandering zijn nog een aantal administratieve stappen nodig.
- Kostprijs: €140 voor de registratierechten.

JE VOORNAAM VERANDEREN?

- Ouders kiezen de voornaam van hun kind. De naam mag niet verwarrend zijn (bijvoorbeeld E = mc²) en mag het kind niet schaden (bijvoorbeeld Loser). Meerdere voornamen zijn mogelijk (bijvoorbeeld Clara Eva Hilde). Het is de ambtenaar van de gemeente die afweegt of het goed zit met de voornaam. De ambtenaar mag de naam weigeren.
- Je kan je voornaam veranderen, maar je ouders moeten de aanvraag doen. Hoe? Sinds 2018 kan dit via de ambtenaar van de burgerlijke stand van je woonplaats.
- Kostprijs: steden en gemeenten bepalen zelf hoeveel het kost om je voornaam te veranderen. Soms is het zelfs gratis.

Meer info hierover bij tZitemzo: www.tzitemzo.be.

Esther, 17

Een jaar geleden keek Esther (17), samen met haar mama naar een tv-programma over baby's. Plotsklaps zette mama de televisie uit. "Ik moet je iets vertellen," sprak ze zacht. "Je papa is niet je biologische vader. En ook niet die van je zus." Esther was in shock en trachtte te begrijpen waarom haar mama het uitgerekend op dat moment vertelde. "Het geheim woog haar te zwaar, dat begrijp ik nu wel." De moeder van Esther vroeg nog een poos te zwijgen tegen zus Hannah. "Dat was niet gemakkelijk, maar ik snapte wel dat mama het in familieverband wilde bespreken."

19 jaar zwijgen

"Enkele weken later riepen mama en papa ons samen in de keuken," zegt Hannah. "Ik begreep eerst verkeerdelijk dat we geadopteerd waren." Hannah werd boos uit frustratie omdat haar ouders schijnbaar rond de pot draaiden. "Maar mama en papa hielden allebei. Het was onwezenlijk." Waarom overkwam ons dit? Waarom vertelden ze het nu pas?" Hannah kon in eerste instantie niet aannemen dat papa niet

haar biologische vader was. "We lijken toch fysiek op hem? Maar het kan dus gewoonweg niet. Het was slechts een waanbeeld in ons hoofd." Papa stortte ook in. Hij huilde. Er was veel moed voor nodig geweest om dit met ons te delen. "Mijn frustratie en boosheid ebde weg," zegt Hannah. "Ik troostte papa."

Kop en hart overhoop

Ik ben niet wie ik ben, dat ik dacht te zijn," zucht Esther. "Tja, wie zijn wij eigenlijk?" mijmert Hannah. "Er is een gat geslagen, er is zoveel vaagheid." Esther worstelt soms met boosheid.

"Je toetst jezelf toch af aan je voorouders? Welk talent erfde ik van wie? Van wie heb ik die neus? Waarom ben ik zo koppig?" Ik heb altijd aan mama gevraagd: Waarom lijk ik niet op jou? Ze stuurde me met een kluitje in het riet. Je lijkt op je oma. Ik kan dit alles nu nog geen plaats geven, hopelijk later wel."

Meer info:

www.donorkinderen.com
www.afstammingscentrum.be

Rust en vrede

"We spraken af wie van onze vrienden het mocht weten," zegt Hannah. "We delen gewoon aan elkaar mee: ik zou het graag aan hém of aan haar vertellen. Het is fijn te weten dat er mensen zijn die 'het' weten, dat biedt een vorm van rust. Als vrienden weten waarom je soms emotioneel wordt, dan troost je dat." Esther glimlacht. "Als we mensen in vertrouwen nemen, vallen ze eerst steil achterover. Daarna zijn ze heel lief. Zij hebben net als wij tijd nodig om dit te kaderen. We hebben gelukkig hele goeie vrienden en behoeven geen professionele hulp. Zij halen ons wel uit de put."

Onderzoek

"We zijn naar de fertiliteitsarts van mama en papa geweest," zegt Hannah. "Die man zei: ik zal nakijken of jullie 'volledige' zussen zijn. Twee weken later kregen we het bewijs dat we wel degelijk zussen met dezelfde donovader en moeder zijn." Gelukkig maar, vindt Esther. "Anders hadden we ons nog meer alleen gevoeld."

WAT ZEGT HET KINDERRECHTENVERDRAG?

Het Kinderrechtenverdrag stelt dat ieder kind het recht heeft om zijn ouders te kennen en door hen verzorgd te worden (art 7). Het geeft kinderen het recht om op zoek te gaan naar hun echte ouders. Het Verdrag zegt ook dat alle beslissingen in het belang van het kind moeten zijn.

Maar nu komt het: artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zegt dat iedereen het recht heeft om zijn privéleven te beschermen. Donoren verschuilen zich hierachter om anoniem te blijven. Dat lukt hen vaak, maar niet altijd.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

De meeste donorkinderen die meer willen weten over hun biologische vader of moeder, zijn vooral nieuwsgierig van wie ze bepaalde eigenschappen hebben geërfd. Ze zijn helemaal niet uit op een vader- of moederfiguur, want die hebben ze al. In België is anoniem donorschap nog steeds mogelijk. De meeste donorkinderen komen dus helemaal niets te weten over hun biologische vader of moeder. Maar vanaf 1 januari 2020 is er het Vlaamse afstammingscentrum. Kinderen die hun ouders niet kennen of ouders die op zoek zijn naar hun nageslacht kunnen daar een DNA-staal achterlaten. Die stalen komen dan in een databank terecht. Is er een match tussen de twee DNA-profielen, dan kan het Vlaams afstammingscentrum een ontmoeting regelen. Je krijgt ook sowieso een psychologische begeleiding, want zo'n ontmoeting is niet niks natuurlijk.

